

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 4.50 драхме, тромесечно 13.50
драхми, годишње 54 драхми.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стаи уредништва:

улица Краља Петра бр. 70.

Уређује ОДБОР

Његовом Краљевском Височанству Наследнику Престола Србије

Чувиши велику вест са Истока, хитам да поздравим Ваше Краљевско Височанство у име португалског народа за славан удео који је храбра српска војска узела у сјајној победи савезничкој у Македонији.

Сидонио,
Председник Португалске Републике.

Председнику Португалске Републике

Веома Ми је мио поздрав португалског народа који сте ми испоручили и молим Вас да примате уз Моју благоданост уверење о Мојим симпатијама за Вас и за португалску Републику.

Александар.

Његовом Краљевском Височанству Наследнику Престола Србије

По потпуном слому једног од наших непријатеља желим да упутим Вашем Височанству моја најсрданија и најтоплија честитања, као и велику радост коју осећам кад видим, после дугог искушења српске нације, да Ваше херојске трупе улазе победоносно у ослобођену отаџбину. Увучен против своје воље, после неправичне повреде своје земље, у једну борбу која је само прекачила његову душу, народ, чија је судбина Вама поверена, показао се достојан наших моћних и племенитих савезника поред којих се тако храбро борио ослобођавајући своје огњиште држећи веома високо своју част. Нарочито се сматрам срећан што су грчке трупе имале задовољство да се боре под командом сјајног француског војника на српском земљишту и на тај начин искупице издајство једног вероломног режима и потврдили братску солидарност која ће везивати Грке и Србе у будућем миру који нам наглашава бугарска капитулација.

Вензелос.

Његовој Екселенцији Господину Венецелосу Министру Председнику

Од срца Вам благодарим, драги Председниче, на честиткама које сте Ми послали после бугарске капитулације која завршава серију зверстава извршених на нашим земљиштима од стране несавесног непријатеља. У рату који му је наметнут, српски је народ храбро бранио своју слободу и своју част. Одричући се од почетка туђих земљишта он је само изјавио да мисли овога пута дефинитивно осигурати своју независност и своје народно уједињење, што му једино може гарантовати миран развитак на који сматра да има право као и остали народи. Такође сам срећан да видим да се, благодарећи братској кооперацији храбрих грчких трупа, поново успоставља солидарност наших двају народа, који ће, помогнути од стране наших моћних савезника, надам се, ускоро, остварити њихове националне ревандикације и да ће се мир који су часно заслужили успоставити у њиховим земљама.

Александар.

Његовом Краљевском Височанству Наследнику Престола Србије Александру

Вест о великој победи коју је однела храбра српска војска под узвишеном командом Вашег Краљевског Височанства испунила је дубоком радом срца свију пријатеља херојске Србије.

Пољаци, лишени своје слободе већ више од једног века, осетили су више но и један други народ неизмерну несрећу која је била скашла њихову сестру Србију за време овога рата. Народни Одбор Пољске за уједињење и независност уверен је да ће величина српског препорођаја избрисати све трагове претрпљених патњи и моли Ваше Краљевско Височанство да изволи примити његове најсрданије жеље за скоро ослобођење и срећу Србије.

Гроф Замојски
Заступник Председника
Пољског Народног Одбора

Грофу Замојском Заступнику Председника Пољског Народног Одбора

Поздрав који Ми је послао Пољски Народни Одбор врло Ми је драг. Националне аспирације Пољске налазе потребан одјек у срцу српскога народа који, желећи да види остварену своју независност и своје уједињење, прати са интересовањем и врло великом симпатијом борбу коју води пољски народ за своје ослобођење. Данас када је постао господарем јаднога дела своје народне груди и има пуну веру у своју будућност, он се придружује Мени ради пошљаја Одбору, Представнику Пољског Народа, уверења својим братским осећаја и наде да види Пољску скоро ослобођену и уједињену.

Александар.

НА НАШЕМ ФРОНТУ

Коминике Источних Савезничких Војска

Српска војска, у току свог енергичног гонења потучених непријатељских елемената 9. септембра у Лесковцу, дошла је прекјуче у контакт са немачким трупама, које су се журно искрцале у

Нишу. После огорчене борбе, вођене с једне и с друге стране железничке пруге у правцу Кочана, 10 километара јужно од Ниша, српске су трупе поставиле своје напредовање ка северу, допрле до реке Топлице, заробиле нових немачких војника и залениле три тона.

У области северно од Скопља француске су трупе продрле у Приштину, од које је коњица знатно одмакла, неуморно гонећи непријатељске одреде у бегству пред нама. Све ове операције извршене су по страшном времену.

У Албанији, аустријске су трупе биле приморане на журно повлачење. Лаки франко-српски одреди гоне узастопце непријатеља. Гонећи непријатељске извиднице у правцу Елбасана, ми смо ушли у варош 25. септембра.

Западно од Дебра и у правцу Призрена наше се напредовање наставља и неуморно потискујемо непријатељске одреде, који су се склонили у планине да би избегли предају.

Данас смо у стању да тачно оценимо резултате одлучне задобивене победе од стране Савезничке Источне Војске.

Благодарећи маневарским особинама команде, вештини штабова, издржљивости и храбрости трупа, које никаква препрека није могла да задржи у њихову гонењу, избациле су из строја бугарску војску, од које је главни део, у који улази готово цела 11. немачка армија, био опкољен у кичевским и тетовским кланцима.

Оне су заробиле скоро 90.000 војника, од којих 1.600 официра и 5 ђенерала, заплениле више од 800 топова разног калибра, стотине бацача бомби, хиљаде митраљеза и огроман ратни материјал који није могуће избројати, а у који улази железнички материјал за нормалну пругу, више од 1.000 вагона и 200 локомотива за уски колосек.

У овај број није ушао персонал и ратни материјал бугарских дивизија разоружаних на основу одредаба конвенције од 16. септембра. Тај материјал је стављен у депое на местима које је одредио Главни Командант Савезничких Војска. Персонал је после разоружања пушкен у Бугарску.

„СУДБОНОСЕН ВЕРХ“

Видовитост бившег краља Фердинанда

Поводом абдикације бугарског краља Фердинанда сетили смо се једног онда неразумљивог, а данас потпуно објашњивог догађаја.

Било је то за време последње Новаковићеве владе у септембру 1909. године.

Бугарски краљ Фердинанд желео је да учини ботаничку екскурзију на наш Копанник и да се том приликом састане са Његовим Краљевским Височанством Наследником Престола Александром. Са наше стране изашло се са највећом готовошћу у сустрет жељи бугарског суверена.

Непосредно пред екскурзију стигла је од нашег посланика у Софији информација: да би се тамо врло лепо примило, кад би у пратњи Његовог Краљевског Височанства Наследника Престола Александра био, поред наставника ботанике на нашем Универзитету г. Недељка Кошанина, још и један од наших министара. Желећи да се учини све за што пријатнији боравак бугарског владоца на нашој територији,

председник ондашње владе, сада покојни Стојан Новаковић, позове једног министра, иначе познатог политичара и признатог нашег научника, и, саопштивши му информацију нашег посланика у Софији, предочи и изјави жељу: да на себе прими ову деликатну дужност. Министар се одазове жељи председничкој и после неколико дана Његово Краљевско Височанство отпутовало је у сустрет краљу Фердинанду, заједно с министром и г. Кошанином.

У екскурзији по Копаннику попу се сви на највиши његов врх, одакле се пружа величанствен поглед на Србију и Стару Србију. Затим се спусте до једног малог заравњавања, непосредно испод овога врха, где је била пририђена закуска.

Разговори за време закуске нису излазили из оквира дворских формалности, ма да су дисали интимношћу. Али је један моменат ипак одвојио. При крају закуске краљ Фердинанд је подигао мало чашу са шампањцем и обратио се присутном на-

шем министру. Наздрављајући, краљ Фердинанд показа Суво Рудиште, врх гордог Копанника, и значајно добаци: »Судбоносен верх!« — испи своју чашу. Министар се на то поклати, а судбоносни разговори о судбини Балкана отпочеше.

Прошло је од овог догађаја доста времена. Крупнији догађаји низали су се један за другим и, после једанаест година, кад је краљ Фердинанд могао мислити да су сви највећи врхови Србије под његовим ногама, дохватила га је са врхова Сокола, Доброг Поља, Ветреника Судбина и оборила са тих висина истовремено кад и са краљевског престола, да би се испунила његова реч. Српски је министар данас опет на истом положају као живи сведок обадва догађаја.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ, 28. — Из Цариграда јављају: да је кабинет поднео оставку и да је султан опуномоћио бившег турског амбасадора у Лондону Тефик пашу да образује нову турску владу.

БАЗЕЛ, 28. — Из Берлина јављају: да ће Макс Баденски дати сутра у Рајхстагу нове изјаве и развити програм свога рада.

АТИНА, 28. — Венецелос и министар финансија Негропонтис отпутовали су за иностранство. По повратку сазваће Народну Скупштину.

ЦИРИХ, 28. — Из Будимпеште јављају: да је Векерле конференса са Каролијем и Бањалијем, који су се вратили са посете код цара Карла. Овоме се разговору придаје велика важност.

НЕМАЧКЕ НЕВОЉЕ

У времену срозавања

Базел, 28. септембра

Из Берлина јављају: да су тамо стигли кајзер и Хинденбург. Кајзер је одмах сазвао крунски савет под његовим председништвом. Савету су присуствовали нови канцелар Макс Баденски, Хинденбург, Херлинг, Пајер потпредседник пруског министарства Фридрих, шеф цивилног кабинета Борц, многи министри и председник баварског министарства.

Штрасбургер Пост јавља: да је на седници поред осталог претресано питање о повлачењу немачких трупа из Бугарске и о успостављању веза са Турском преко Одесе.

СТАЊЕ У МОНАРХИЈИ

Уочи његог распада

Цирах, 28. септембра

Једна врло озбиљна личност, која је допутовала пре неки дан из Беча, прича: да је становништво Аустрије пало у велико очајање. Маса убогих људи свакодневно тражи хлеба од путника који долазе у престоницу. Станице су препуне изгладнелих људи. Призор је врло дирљив.

У Угарској се је појавио јак сепаратистички покрет. Вођ овог покрета је граф Кароли. Он пропегара устављавање федеративне балканске заједнице у којој би учествовала и независна Мађарска. Међутим, неки од

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Представа тога покрета не одобравају уступање територија у корист Србије, Румуније и Италије. Главни је утисак: да се Аустро-Угарска налази у страшној кризи. Потребан је један јак војнички удар, па да влада прими све услове Споразума.

РЕТКО ПРИЗНАЊЕ

Напо гласе патриоте
Париж, 28. септембра
Пти Паризијен доноси: да је бивши председник владе

г. Бријан прејуче бурно поздрављен од свију посланика у парламенту и да су му сви честитали што је створио солунски фронт. Г. Бријан је одговорио: »Моја политика успела је, али политика председника владе г. Клемансоа триумфује. Г. Клемансо је проучио моју политику и увидео је, као прави државник, да је најбољи излаз да се она продужи и усаврши. Пошто је изговорио још неколико похвалних речи о Клемансоу, г. Бријан се је повукао. Посланици су живо коментарисали његове речи

КРАЉ И НАСЛЕДНИК БИТОЉУ

Начелнику округа Битољског, на честитку коју је упутио Његовом Величанству Краљу Петру Првом и његовом Кољевском Височанству Наследнику Престола Александру, у име народа и чиновника округа Битољског, приликом сјајних успеха наше и савезничке војске у операцијама скоро прошлог дана: Његово Краљевско Височанство Наследник Престола Александар благоволо је одговорио депешом ове садржине:
»Његово Величанство Краљ Петар Први и Ја дубоко смо дирнути топлим патристком честитком, коју нам упутило становништво округа Битољског. Ми знамо гађања, којима је то становништво било изложено од стране непријатеља нашег и чији су трагови видни на све стране. Уверите га, да ће прва брига бити, да се њему помогне, да се трагови тих страдања што пре збришу, а и њему као и целој Општини омогући слободан и миран развјатак. Испоручите становништву и чиновницима Вашиг округа поздравље Његовог Величанства Краља Петра и Мојега.

ској власти на решење.
Царинска ће Делегација дати грађанима обавештења што се односе на увоз робе свакога радног дана од 8 до 11½ и од 14½ до 17½ часова, а у празничне и недељне дане од 9 до 11 часова.

ЦДБр. 2267. Из канцеларије Царинске Делегације у Солуну (Битољска улица бр. 86), 27. септембра 1918 године.

ПАРАСТОС

Породица поч. Димитрија Т. Андрејевића, бавшег пеша-

јаског мајора из Ниша, даваће му годишњи парастос 29. овог месеца у 10 часова пре подне на гробљу у Зејтинцима.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

ШТОКХОЛМ. — На прузи Малме-Штокхолм био је јак судар возова. Има 60 мртвих и 100 рањених.

ЛОНДОН. — Према споразуму са скандинавским владама, енглеке су трупе окупирали архипелаг Шпицберг. По брест-литовском уговору Немци и максималисти били су поделили архипелаг између себе. Архипелаг је богат рудницама гвожђа и угља.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париж, 28 септембра
Источно од Сен Кантена наше су трупе наставиле гонење непријатеља, чије заштитнице озбиљно одуриру. Ми смо остварили напредовање од 6 километара на извесним местима и помакли линију у напред до источно од Себонкура, до ивица Берновила, источно од Монтињи ан Аруеа и Берноа. Заузели смо много села, између којих Фислен, Невидет, Рењи, Шатионсир Оаз и Тренел. Јужно од Оазе заузели смо Серве и заробили војника.

јатеља наше су трупе напредовале јуче. Наши истакнути одреди утврдили су се на друму Камбре—Катоа. Вођена је борба јужно од великог друма с једне и с друге стране Кодри, а и источно од Камбреа где смо напредовали. На сектору између Скарпе и Лана наше су патроле у контакту са непријатељем источно од главне линије Витри ан Артоа—Изел Екершен—Рувроа. Заузели смо Саломин и Ноајел.

Америч. коминике

Вашингтон, 28. септембра
Наше су трупе напредовале у пркос очајног отпора Немаца и заузеле висове источно од Сиври. На левој обали Мезе заузели смо на јуриш коту Дам Марија(?). Источније непријатељ је потиснут из шуме Аргон и наше су трупе допрле до линије Сомеранж-Марк-Шевриер-Гранпре. У току јучерашњег дана заробили смо више од 1000 војника, од којих је један ђенерал, и два батаљонска штаба.

Италиј. коминике

Рим, 28. септембра
Наша је артиљерија тукла непријатељске положаје на више сектора. Код Тонале наше је оделење изненада напало непријатељску предстражу, заробило неколико војника и запленило оружја и ратног материјала. Сукоби наших извиђача са непријатељским истакнутим оделињима у долини Кизеа и Лагарине. После кратке борбе напали смо на бегство јаку непријатељску патролу у долини Арзе.

Албанија. — Сукоби патрола дуж доњег тока Шкумбе. Наше ескадриле бомбардовале су успешно велики непријатељски логор источно од Драча.

Енглески коминике

Лондон, 28. септембра
И поред отпора непри-

ТРАГОВИ ВАРВАРА

Министарство Унутрашњих Дела издало је овај извештај:
»Варошица Д-Иран сва је у рушевинама; ниједне куће нема. Среска канцеларија морала се привремено веспоставити у Валандову. Грађани дојрански силом су били уклањени из овог среза.

Сва села општине дојранске порушена су. Све грађанство из општине калуцковске отерано је некуда, како се чује у Турску. Сада у дојранском срезу постоје четири општине, а било их је шест. Бугарска војска је при повлачењу порушила све мостове.

ЦАРИНЕЊЕ РОБЕ

Министарски Савет под ЦБр. 3003 решио је, да од 1. октобра текуће године:

- 1). не плаћају царину и државну трошарину: првенач, зејтин за јело, свињска маст, хлеб обичан, млеко и свежа јаја; 2). плаћају половину царине и државне трошарине: кафа, свеће, сапун прост, памучно предиво за ткање, ткачине памучне, ланене и вулене за рубље и одело, фан, брандеи и друге чањене коже за обућу, и 3). шећер плаћа само 20 динара државне трошарине.

Царинска Делегација до ставља ову одлуку грађанима и позива их, да своју робу што је посе аутомобилима, колима, коњима и железницом итд. пријављују делегацији, која ће им дати потребна писмена за власти у ре-окупираној Србији, пошто ће исте без ових царинских докумената бити дужне робу задржати, саставити кривично царински записник и предмет доставити надлежној царин-

СА НАШЕГ ФРОНТА

Коминике за 26. септембра

У пркос јачем отпору непријатељских делова, наше трупе у току 26. септембра после јаке борбе овлададе су десном обалом Топлицеа на десној обали Мораве подишле планини Селичевици. — Француска коњица дошла је до Бабушнице, а наша заузела Житни поток.

У току борбе заробљено је војника, међу којима и један немачки официр, 3 пољска топа и више митраљеза.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Амстердам, 28. — Лист »Ле Нотицие» јавља: да су Немци запалили у Фландрији Рулер, Туру, Ардоа и Лихтервелд и да евакуацију возовима сав материјал из областа Брича.

Атина, 28. — Бугарска влада наредила је централизу у Софији свију интернираних Срба, Грка и поданика осталих Савезника. Из Софије ће их упутити њиховим кућама.

Женева, 28. — Сви напори Немачке упућени су на мир. Војска је потпуно изгубила морал. Чак и Хинденбург, који је претио уласком у Париз, саветује влади да без одлагања закључи мир, јер да је ситуација безизложна.

Базел, 28. — Стање у Аустрији је очајно. По свима покрајинама дошло је до озбиљних побуна. Народ траже мир. Оскудицу, скупоћу, глад и друге несреће не могу више издржати. Ако влада не закључи мир ма по коју цену, народи ће сами употребити своје право. Демонстрације за мир не престају.

Амстердам, 28. — Сви извештаји тврде, да се Аустро-Угарска налази пред потпуним сломом.

Париж, 28. — Дописник Еко де Пари-а у Вашингтону телеграфички: Цела америчка штампа саветује владу да је опасно веровати у искреност Немачке. Народ и влада Сједињених Држава признају да војничка победа мора бити потпуна и да мир мора бити диктиран.

Цирих, 28. — Дописник »Народних Листа» у Будимпешти изјавио је: да се чланови чешког националног одбора не боје ни тамнице ни смрти. Они су већ учинили свој тестамент и уредили своје материјалне послове. Не може бити више питања о попуштању. Лозинка Чехо-Словака је »Све или ништа».

САОПШТЕЊА

— Миливоје Ж. Лазњ, ревер. п-поручник, позвао се да у року од данас па за 11 дана подигне из администрације листа »Вел. Србија» своје књиге, јер у противном случају администрација не одговара за исте.

— Главно монополско стовариште Српског Државног Монопола на дан 28. септембра ове године изложиће јавној продаји 2194 комада празних каната у којима је био петролеум и још 2000 комада празних сандучића у којима су биле канте са петролеумом. Саопштава се заинтересованима. Продаја ће бити у канцеларији стоваришта улица Леонтос Софу бр. 3, где се и предмети материјал налази.

лијанског језика др. 650. Le petit Parisien др. 6. Le martyre du Peuple Serbe др. 550. Смрт Смаил Аге Ченгића др. 3. Лазарице др. 4. Наредник Миладин др. 3. Горски Венац др. 3. Наше срце др. 4. Хаџа др. 4. Нечиста крв др. 4. Речник француско-српски др. 6. Речник српско-француски 6 драхма. 1—10

СРПСКА КЊИЖАРА

М. РИСТИВОЈЕВИЋА

Код Беле Куле — Солун
Препоручује: Дописне војачке карте и разна канцелариски материјал.
Поред осталих књига »Красни пријатељ» пун интересантног живота роман са сликама од Ги де Мопасана, у две књиге од којих је прва готова и цена јој је 4 драхме, а друга је у штампи.
»Азијада» чувени, јединствено занимљив роман из харемског живота од Пиера Лотија, драхма 4.
»Нова женска писма» од чувеног писца Марсела Прево цена 3 драхме.
Ново енглеско-српски речник са изговором, од В. Петровића у фином повезу драми 7.
Сирано де Бержера дра-

ми 6 Велчанство драх. 3-50. Мемоари принца Лихновског драхма 2. Горски Венац драхма 4. Смрт Смаил Аге Ченгића фиња израда драхма 3. а обична израда драхма 2. Доживљаји наредника Миладина са сликама драхма 3. О Словенији и Словенцима драхма 1-50. За крстом драх. 1-50. На капаји будућности од Анатола Франса драхми 1-50. Граматика од Алкалаја за француски језик драхми 5. Разговори српско-француски Талиј, и енглески штампано српски драх. 1-20.
Смрт Смаил Аге Ченгића, превод на енглес. језик, др. 2.
Нова колекција дописних карата са српским сликама од 8 комада Драх. 1-20.
Српске Званичке Новине могу се добити у истој књижари.

ИФИЛИС и све европичке болесте лечи са потпуним успехом
директор болнице немачких болести у Солуну
Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ
прима у својој клиници: од 3 до 6 по час. по подне ул. Егнатија бр. 314, улаз 20-30 из ул. Метало 15.

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО СОЛУН

Улица Александра Великог број 7.
Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима. Прима новац на чување и штедњу.
Има своје транзитне магацине у које прима робу српских трговаца уз повољне услове.

ХОТЕЛ »ЕВРОПА« У БИТОЉУ

Отворио сам у Битољу хотел »ЕВРОПА«, кога сам после бомбардовања, изнова реновирао. Хотел се налази у непосредној близини железничке станице, на углу улица Краља Петра и Алимпићеве.
Услуга и чистоћа одлична, цене умерене.
Моли за посету
Максим Милошевић и К. С. 1—10

КЊИГЕ НА ПРОДАЈУ

У ужарској радњи Зафира Дингарца и синова улица Велики Александар бр. 44 има на продају:
Француска граматика за виши курс Grammaire Supérieure драхма 10. Methold Alg: I и II partie др. 6-50. Петровића граматика француског језика др. 650. Петровића граматика та-